

Водні перешкоди дуже часто можуть стати проблемою, яку складно вирішити, а в деяких випадках річки і болота можуть причиною скасування походу. А також при неправильному подоланні водної перешкоди можуть виникнути нещасні випадки або проблеми зі здоров'ям. Тому завжди потрібно на карті маршруту визначити наявність річок, озер і боліт, а якщо такі з'являться на Вашому шляху, то дуже важливо знати, як **правильно їх долати**

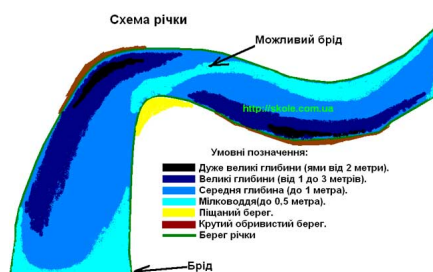
У цій статті представлені методичні рекомендації щодо подолання водних перешкод, які розроблені В. Г. Варламовим.

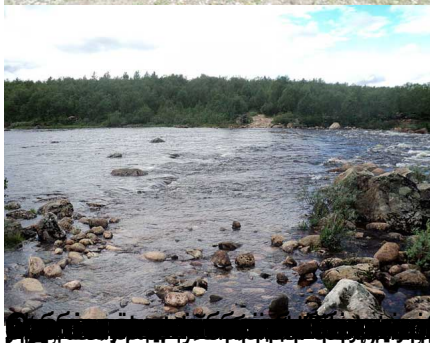
Як переправлятися через річку вбхід

Бхід - це неглибоке місце в річці, по якому можна перетнути її пішки або на автомобілі. **П роходження річки вбхід**

є найбільш частим випадком переправи. Якщо річка маленька або дуже вузька, що її можна перестрибнути, то подолати таку річку не становить великих зусиль. Але для широких і глибоких річок потрібно знати, як правильно вибрати місце броду. Бхід можна знайти за таким зовнішнім його ознаками: брижі на поверхні води, розширення річки на прямій її ділянці, острівці, перекати, плеса, мілини, а також стежки і дороги, що спускаються до річки.

Нижче на рисунку показана узагальнена схема річки, де показані можливі глибини на річці.

ЯК ВИМІРЯТИ ШВИДКІСТЬ ТЕЧІЇ

Щоб **визначити швидкість течії** річки потрібно дві особи, які перебувають на відстані 10 метрів за течією. Перша людина кидає у воду невеликий плаваючий предмет (напр. тріску сухого дерева), а інший, який стоїть нижче за течією, засікає час проходження цього предмета до позначки. Цей шлях (в нашому випадку 10 метрів) ділять на час його проходження, щоб отримати швидкість течії. Наприклад, якщо предмет плив 5 секунд, то швидкість течії дорівнює $10/5 = 2$ м/сек.

Які бувають місця переправи

Залежно від рельєфу місцевості і типу річки, місця переправи можна поділити на непрохідні, важкопрохідні і прохідні.

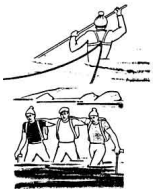
Непрохідні ділянки річки - це місця, де складно підійти до води: каньйони, стрімкі або круті схили, каменепади, глибокі протоки, сильно заболочені, в'язкі, мулисті береги і дно річки, ями і вири. Також непрохідною може бути річка, яка має велику ширину, глибину і сильну течію.

Прохідні місця переправи бувають на річках, які неглибокі і мають середню течію. Їх можна подолати вбхід поодинці, парами і невеликими групами.

Розвідка броду

Після того, як Ви знайшли брід, вибрали місце проходження річки і визначили швидкість течії, потрібно приступати до проведення розвідки. **Розвідку** можна здійснити одним з учасників групи з обов'язковою страховкою. В якості страховки може бути міцна жердина (палиця) довжиною 1,5-3 м. Переправлятися потрібно під деяким кутом до напрямку течії, спираючись на жердину. Жердину завжди потрібно ставити проти течії, тому що якщо Ви будете ставити її за течією, її легко може скинути течією, після чого піде неминуча втрата рівноваги. Звичайно, розвідку повинен робити найбільш досвідчений і фізично сильний учасник. При цьому він повинен уміти добре плавати і переходити потрібно у взутті і без

[рюкзака](#)

Якщо річка дуже складна, то користуються **страхувальною мотузкою**, яка з боку грудей пристібається карабіном до грудної обв'язки. Після успішного переправлення річки, учасник закріплює мотузку за надійний предмет, щоб допомогти переправитися іншим туристам. Тримаючись за мотузку, туристи обличчям назустріч течії переходять річку. Якщо річка має дуже велику течію, то до мотузки потрібно прикріпитися карабіном або страхувальною петлею. Щоб не залишати мотузку, останній учасник відв'язує її і прикріплюється до неї, і потім за допомогою жердини переправляється через річку. Вважається, що безпечніше переправу через річку вбхід здійснювати в одязі та взутті.

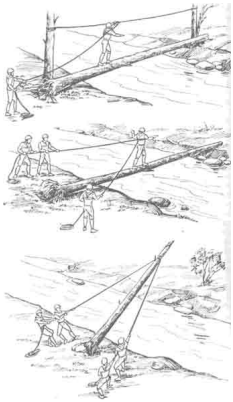
Як переправлятися через річку над водою

Маленьку річку можна перестрибнути. А багато гірських дрібних річок долаються по виступаючих каменях, якщо вони розташовані за крок або на відстані невеликого стрибка, який можна зробити з місця. Якщо такого місця немає, то можна вручну підкинути кілька каменів. У кожному разі при переході річок потрібно користуватися жердиною (палицею) для страховки. У деяких випадках, якщо річку неможливо перестрибнути (маєте важкий рюкзак або річка має відстань, що вже стрибок неможливий), можна спертися на жердину і перестрибнути на протилежний берег відштовхнувшись від свого берега.

Найбільш зручним і безпечним є **переправа річки по колоді** або дереву. У цьому випадку **місце для**

переправи

вибирається таким, щоб воно було вузьке і мало підняті берега (щоб вода не заливала колоду). Перед початком переправи колоду потрібно зміцнити з обох сторін ріки. Для установки колоди на іншу сторону річки використовують мотузку, за допомогою якої можна підняти її і направити на інший берег. Потім цю мотузку прив'язують на потрібній висоті над колодою, щоб використовувати як перила.

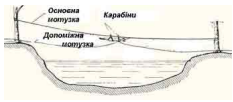

Переправу можна зробити, якщо є дерево біля річки. Його рубають таким чином, щоб воно впало на протилежний берег. На протилежний берег по дереву переправляється перший учасник без рюкзака і для надійності прикріплює його.

У деяких випадках на річці можна знайти природний завал, по якому можна її перейти. Але перед цим потрібно переконатися про його міцності.

Хоча в Карпатах більшість великих гірських річок розташовані біля населених пунктів, де є мости, все ж ймовірність зустріти на своєму шляху бурхливу і глибоку річку є високою, особливо в період дощів, коли маленький струмок може перетворитися на небезпечний потік води. У цьому випадку здійснюють переправу використовуючи натягнуту мотузку (або трос). У будь-якому випадку на протилежний берег повинен перейти річку вброд один з туристів, щоб закріпити кінець мотузки на іншому березі. Якщо це неможливо зробити, то можна спробувати прийом перекидання мотузки з предметом з метою зачеплення її за певну опору (камінь, дерево, кущі, виступ скелі і т. д.). Після цього один учасник походу переправляється по мотузці на другий берег і надійно закріплює її кінець. Другий кінець також міцно закріплюється.

Щоб зробити **переправу через річку по мотузці**, туристи повинні пристебнутися до двох мотузкок карабінами від грудної обв'язки і пояса. Переправа здійснюється ногами вперед, якщо мотузки сильно нахилені до протилежного берега. І, переправляємося головою вперед, якщо натягнуті мотузки мають невеликий кут ухилу або провису.

Пересуватися по мотузці потрібно в горизонтальному положенні за рахунок своєї ваги. Іноді використовується допоміжна мотузка, яка пристібається до карабінів, на яких переправляється турист. За допомогою допоміжної мотузки інші учасники можуть витягати туриста. Усі речі і рюкзаки переправляють окремо від людей.

Як правильно переходити річки й водойми по льоду

Взимку річки та озера покриваються льодом, по якому можна їх перейти, якщо лід досить міцний. Тому перед виходом на лід необхідно перевірити його стан і потім вжити всіх необхідних заходів безпеки (послабити лямки рюкзака, встановити дистанцію між учасниками 5-7 метрів). Обов'язково при виході на лід мати наготові мотузку і кожен учасник повинен мати жердину. Мотузка та жердина необхідні для випадку провалювання учасника походу під лід, щоб його витягнути з води.

Як робити переправи по воді

По воді переправу можна здійснити за допомогою човнів, байдарок, розбірних катамаранів, надувних матраців, надувних плотів, саморобних дерев'яних плотів. При переправі по воді потрібно не перевантажувати судно людьми і вантажем. Завжди перед переправою потрібно перевірити надійність з'єднання і вантажопідйомність плавальних засобів. У штормову погоду переправу здійснювати не можна.

Здійснення переправи вплав

Переправу вплав застосовують тоді, якщо неможливо застосувати інші види переправи через водойму. При такій переправі бажано використовувати допоміжну мотузку, за допомогою якої переправляють людей і рюкзаки (рюкзаки укладається в поліетиленовий мішок, щоб уникнути намокання). Якщо на річці маємо бурхливу течію, то в цьому випадку бажано відмовитися від проходження водної перешкоди, так як така річка може бути небезпечною.